

„ *vagyunk, hiszen a társadalomban viszonylag kevesen művelik ezt a szakterületet*” – tartotta szükségesnek megjegyezni Boldizsár Gábor. Összességében tehát jól állnak, de vannak feladatok, amelyeket el kell végezniük, vannak feladatok, amelyeket a tisztképzés fenntartása keretében meg kell vizsgálniuk és vannak feladatok, amelyeket a hadtudomány fejlesztése, definiálása és szinten tartása érdekében kell végezniük.

A hadtudomány szempontjából fontos tisztázandó kérdés, hogy hogyan definiálható a haderő szerepe a 21. században, hogyan értékelhetők az említett konfliktusokban való közreműködés katonai tapasztalatai.

A jövő nagy kérdései, – amelyek a kar helyzetét is érintik, – hogy Magyarországnak milyen aktív és tartalékos hadereje van és Magyarország haderejének milyen a társadalmi beágyazottsága és a „láthatósága”.

Tálas Péter

A tudományközi kapcsolatokról¹

10.17047/HADTUD.2016.26.1-2.119

„*Az NKE Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kara igen kedvező pozícióból indul, hiszen kitűnő a személyi állománya, az oktatók kb. 74–76%-a rendelkezik tudományos fokozattal, közöttük a tudomány doktora fokozattal*” – kezdte előadását Tálas Péter. Jelenleg legfontosabb feladatuk az alapképzés és a mesterképzés beindítása és felkészülés a doktori iskola igény szerinti létrehozására.

Az integráció és az együttműködés azért különösen fontos, mert a modernkori kihívások és a modernkori problémák egyikét sem tudja egy-egy tudományág önállóan megoldani. Ezt példázza az ukrán válság és a menekültprobléma is. Az előbbi többszintű válság. Legalább három nagy szintjét érdemes megkülönböztetni: a nemzetközit, a regionálist és a belsőt, amelyek mindegyikének feltárására különálló tudományos eszközök alkalmazása, tudományterületek összefogása szükséges. Ezek közé tartozik például a nemzetközi tanulmányok, a hadtudomány (I. hibridháború, amely azonban nem csupán a hadtudomány problémája).

Ukrajna fő kérdése a modernizálódás módja: az orosz típusú, az európai típusú, vagy valamely köztes megoldás. Ennek feltárásához a társadalomtudomány, a közgazdaságtudomány és egyéb tudományok eszközrendszere szükséges. A belső problémák tárháza rendkívül széles, hiszen az államtudománynak, a történettudománynak sokat kellene foglalkoznia azzal, hogy az ukránok miért nem képesek olyan nemzeti előképet maguk elé tárni, mint például a románok vagy a magyarok, a lengyelek.

1 *A Magyar Hadtudományi Társaság története, jelene és jövője* címmel a Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Ludovika téri kampuszában 2015. október 13-án megtartott közgyűlésen és tudományos konferencián elhangzott nyilvános előadás hanganyagának szerkesztett változata.

Fel kellene tárnai az országon belüli hatalmas megosztottság okait a keleti és a nyugati területek között, amelynek nemcsak etnikai, identitásbeli, de gazdasági, társadalmi és egyéb vonatkozásai is vannak. Külön kérdés, hogy mit lehet kezdeni egy olyan országgal, amelyet húsz-egynéhány éve az oligarchák irányítanak. És e rendszer lebontása nélkül nem lehet mit kezdeni, mert eleve megfojtja a kezdeményezéseket.

Minden korábbinál nagyobb szükség van tehát a tudományterületek közös erőfeszítéseire! Nem biztos, hogy erre a magyar tudományos élet felkészült, hiszen például a Magyar Tudományos Akadémia sokkal jobban értékeli az egyéni teljesítményeket, mint a csapatmunkát. Mindenkitől önálló kötetet vár, miközben ki-ki az őt foglalkoztató problémákkal összefüggésben egyedül nem tud olyan jól írni, mintha együtt alkot más szakterületek művelőivel.

A jelenlegi migrációs válság rendkívül sok kérdést vet fel a hadtudomány, a bölcsészettudomány, a társadalomtudomány, a gazdaságtudomány problémái közül. Az egyik legfontosabb stratégiai kérdés, hogy ne kizárólag a problémakör egyetlen szeletét lássuk és láttassuk hallgatóinkkal. A közelmúltban írtak ezzel kapcsolatban egy összefoglalót, amelynek – meglepetésükre – igen nagy visszhangja volt. A migráció egy olyan rendszer, amelybe az egyetlen területen való beavatkozás nem hoz, nem hozhat eredményt. Mivel a migráció hullámszerűen működik, ennek megfelelően hullámtörőket kellene elhelyezni az útjában.

A hadtudomány egyik nagy kérdése, hogy miért nem ott kezeljük a problémákat, ahol azok keletkeznek, hogy egyáltalán képes-e Európa például Líbiában kezelni a konfliktust? Ez persze nemcsak a hadtudomány számára kérdés. Legalább annyira az például az államtudomány számára, hiszen láthatóan nem tudunk létrehozni normálisan működő állami struktúrát, stabilitást.

Ugyanilyen fontos kérdés, hogy a környező országok menekültügyi rendszerét hogyan tudjuk megerősíteni. Miért csak most, 2015-ben jutunk el odáig, hogy például Törökországban, Libanonban és másutt olyan feltételeket kellene kialakítani, amely megtartja a menekülteket.

Nagy kérdése a nemzetközi kapcsolatoknak, a diplomáciának, hogy miért nem tudjuk rávenni a környező országokat, például Macedóniát, Szerbiát az együttműködésre, akár kényszerrel (ez is benne van), akár a közös érdekek felismertetésével?

A nemzetközi jog szempontból további nagy kérdés, hogy miért olyanok jelenleg a nemzetközi migrációs szabályozás normái, amelyeket egyszerűen nem lehet betartani. Miért van az, hogy a dublini határozatokat, – amelyekre mindenki hivatkozik, – nem lehet végrehajtani a schengeni rendszer keretei között? Hogyan oldjuk meg azt a problémát, hogy egyszerre tiltott a menekültek fogva tartása és ugyancsak egyszerre szeretnénk megakadályozni, hogy a migránsok fel-alá flangáljanak a schengeni térségben?

Senki nem kérdőjelezheti meg, hogy szükség van a schengeni határok védelmére még akkor is, ha tudjuk, hogy ez a határvédelem nem lesz elegendő az összes többi eszköz megfelelő alkalmazása nélkül.

Nagy kérdések ezek. Az embercsempészet kérdése például a rendészettudomány, vagy kriminológia egyik döntő kérdése. Mindig volt ilyen jelenség. Betölti azt a piacot, amelyet nem tudunk szabályozni.

Aztán vannak olyan kérdések, amelyekkel még nem is foglalkoztunk igazán, például az etnikai integráció kérdésével. Azzal ugyanis, hogy mit fogunk kezdeni azokkal, akiket integrálni akarunk.

Ma ott tartunk, hogy azt gondoljuk: csupán választás kérdése, hogy Európa befogadó lesz-e vagy sem. És a legrosszabb az, ha kizárólag a médiára és a politikusokra bízunk azt, hogy ezekre a kérdésekre választ adjanak. Ahhoz azonban, hogy tudjunk válaszokat adni, minden tudománynak (a hadtudománynak is) a korábbiaknál nyitottabbnak és együttműködőbbnek kell lennie, felismerve azt, hogy nem oldhatjuk meg a problémákat egymás nélkül!

Németh József Lajos

Az MHTT és az ifjúsági szerveződések együttműködéséről¹

10.17047/HADTUD.2016.26.1-2.121

Németh József Lajos előadásában elmondta, hogy amikor a Társaság megalakult, akkor ő 12 éves volt.

Mondandójában arra a kérdésre kereste a választ, hogy az együttműködés kapcsán az elmúlt időszakban milyen előre lépési lehetőségek merültek fel a Társaság és más szervezetek között, adott esetben az ifjúság megszólításával kapcsolatban. Utóbbival kapcsolatban főként a Biztonságpolitikai Szakkollégiumban szerzett tapasztalataira kíván hivatkozni, amellyel a Társaság rendkívül gyümölcsöző és jól dokumentált kapcsolatot alakított ki.

Abból kíván kiindulni, hogy mit is jelenthet az általa képviseltek számára a Magyar Hadtudományi Társaság (MHTT), mint potenciális tartalom. Véleménye szerint az ifjúság számára a legfontosabb hívó szavak a *tudás* és a *tapasztalat*. A tudás egyik összetevője az, amellyel a MHTT mint szervezet és annak tagjai rendelkeznek, és amely motiválja a Társasághoz kapcsolódó fiatalokat azzal, hogy a Társaság idősebb tagjai segítik az általuk gondozott témák iránt érdeklődő fiatalok szakmai felemelkedését. Az említett tudás másik összetevője a fiatalokban meglévő útkeresésből táplálkozik, amelyre ösztönzőleg hat a személyre szabott törődés. A tapasztalat részint azt jelenti, amivel a jelenlévők rendelkeznek, és amiből hiány van, és amely a kereslet és a kínálat kereszteződéséből emelkedik ki.

1 *A Magyar Hadtudományi Társaság története, jelene és jövője* címmel a Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Ludovika téri kampuszában 2015. október 13-án megtartott közgyűlésen és tudományos konferencián elhangzott nyilvános előadás hanganyagának szerkesztett változata.